



Nowy model ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

Ministerstwo Zdrowia



Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży w Polsce

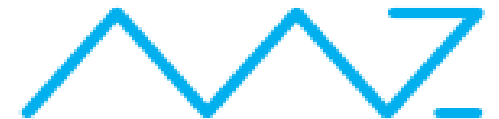


Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży

Problemy zdrowia psychicznego dzieci narastają i są wynikiem wielu czynników takich jak:

- uwarunkowania biologiczne,
- globalizacja,
- warunki społeczne i ekonomiczne,
- poziom relacji rodziców i dzieci,
- trudności okresu dorastania,
- stres.

Z perspektywy ostatnich kilku lat obserwuje się znaczne nasilenie zjawiska zachowań autoagresywnych u dzieci i młodzieży.



10 najczęstszych rozpoznań wśród dzieci i młodzieży (2017):

ICD	Liczba pacjentów	%	Nazwa ICD
F84	30025	17,28%	CAŁOŚCIOWE ZABURZENIA ROZWOJOWE
F90	26897	15,48%	ZABURZENIE HIPERKINETYCZNE (ZESPOŁY NADPOBUDLIWOŚCI RUCHOWEJ)
F93	19175	11,03%	ZABURZENIA EMOCJONALNE ROZPOCZYNAJĄCE SIĘ ZWYKLE W DZIECIŃSTWIE
F43	15984	9,20%	REAKCJA NA CIĘŻKI STRES I ZABURZENIA ADAPTACYJNE
F92	15653	9,01%	MIESZANE ZABURZENIA ZACHOWANIA I EMOCJI
F91	8993	5,17%	ZABURZENIA ZACHOWANIA
F99	5759	3,31%	ZABURZENIA PSYCHICZNE, INACZEJ NIE OKREŚLONE
F98	5469	3,15%	INNE ZABURZENIA ZACHOWANIA I EMOCJI ROZPOCZYNAJĄCE SIĘ ZWYKLE W DZIECIŃSTWIE I W WIEKU MŁODZIEŃCZYM
F41	5188	2,98%	INNE ZABURZENIA LĘKOWE
F32	4515	2,60%	EPIZOD DEPRESYJNY



Z analizy poniższej tabeli wynika, że największa liczba samobójstw wśród osób do 18 r. ż. - 148 występowała w 2013 roku w stosunku do liczby 116 osób samobójstw w roku 2017. Niepokojące jest, iż liczba ta stale utrzymuje się powyżej 100 osób w rocznie.

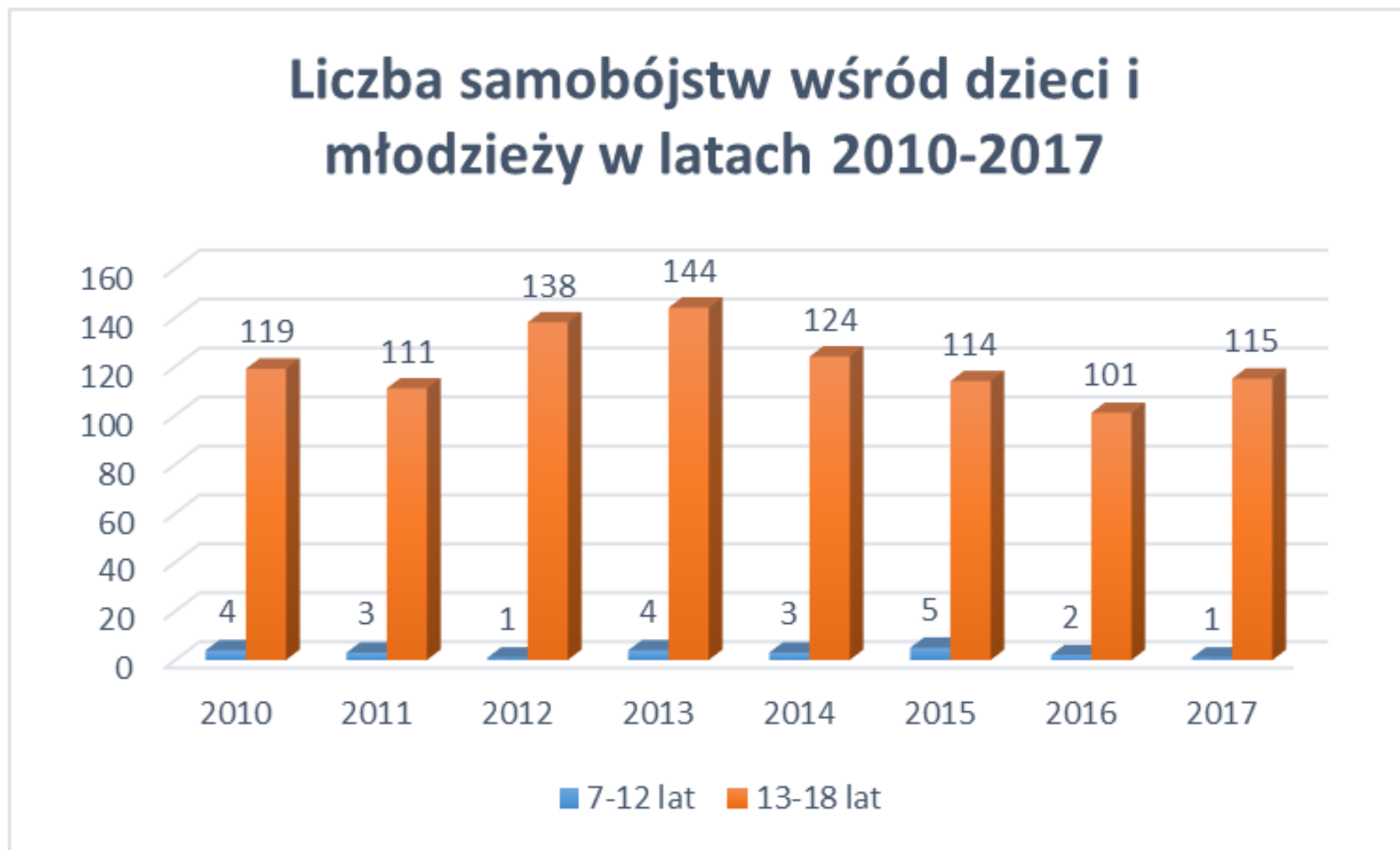


Tabela. Liczba samobójstw wśród dzieci i młodzieży.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KGP.

Wzrost liczby pacjentów i kontraktów dotyczących świadczeń psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży:

Rok	Liczba pacjentów	Liczba kontraktów
2009	91987	472446
2010	91494	484226
2011	96155	550475
2012	102612	617887
2013	109100	689742
2014	117872	735062
2015	124164	763681
2016	126923	780538
2017	129080	801696
średnia	109932	655084
Wzrost pomiędzy 2009 a 2017	40%	70%



Świadczeniodawcy opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży

Nazwa zakresu	2013	2017	2018
Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	30	31	34
Leczenie zaburzeń nerwicowych dla dzieci i młodzieży	3	3	3
Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży	35	35	38
Świadczenia opiekuńczo-lecznicze dla dzieci i młodzieży	2	1	1
Świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze dla dzieci i młodzieży	1	1	1
Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dzieci i młodzieży	155	157	167
Świadczenia w psychiatrii sądowej w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia dla nieletnich	5	5	5
Świadczenia odwykowe w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia dla nieletnich	1	1	1
Świadczenia dla osób z autyzmem dziecięcym lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju	37	40	51

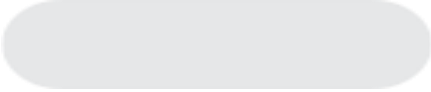

Tabela 1. Liczba świadczeniodawców z zakresu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży w 2013 r., 2017 r. i 2018 r. z podziałem na wybrane zakresy. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia.



Struktura udzielanych świadczeń dla dzieci i młodzieży (2017):

	Świadczenia w oddziale psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży	Świadczenia w poradni dla osób z autyzmem dziecięcym	Świadczenia w poradni psychologicznej	Świadczenia w poradni terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży	Świadczenia w poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży
Odsetek liczby pacjentów	7,09%	8,91%	6,68%	0,91%	74,06%





Opieka psychiatryczna nad dziećmi i młodzieżą
- różnice terytorialne, charakterystyki wybranych województw



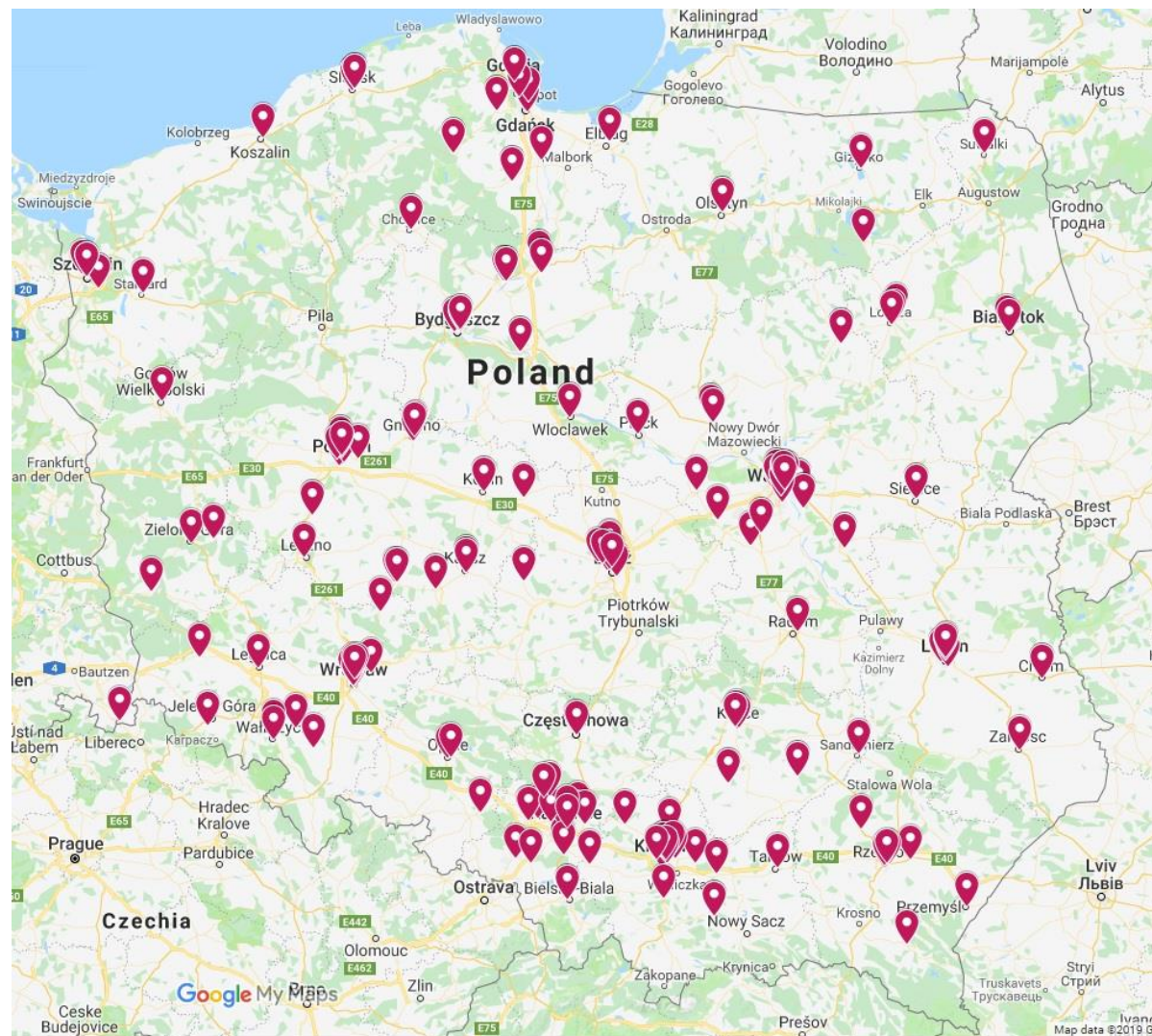
Mapa 1. Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży (oddziały).



Opracowanie własne na podstawie danych NFZ dot. kontraktów w 2018 roku, przy użyciu strony Google My Maps.



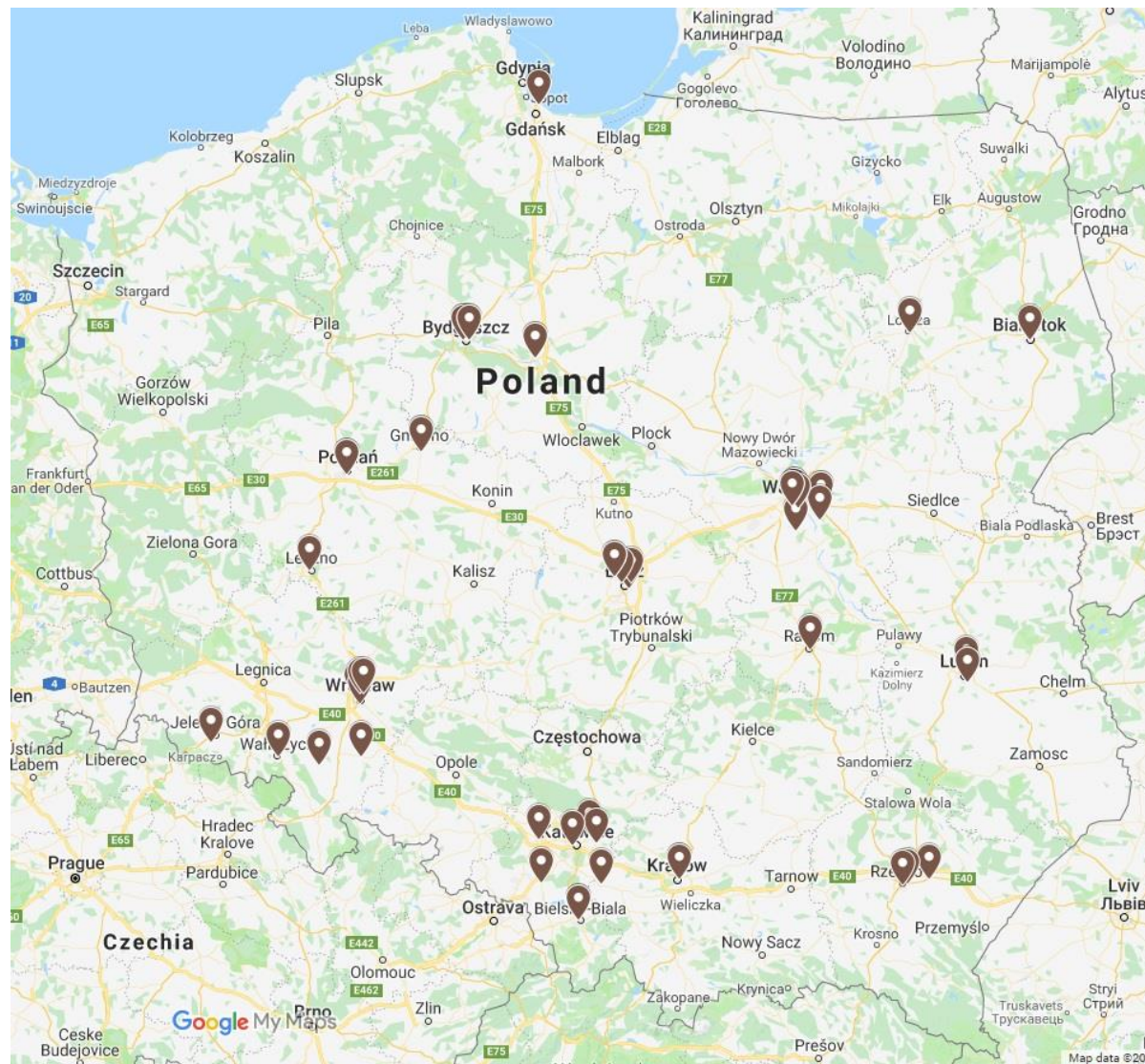
Mapa 2. Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dzieci i młodzieży.



Opracowanie własne na podstawie danych NFZ dot. kontraktów w 2018 roku, przy użyciu strony Google My Maps.



Mapa 3. Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dzieci i młodzieży.



Opracowanie własne na podstawie danych NFZ dot. kontraktów w 2018 roku, przy użyciu strony Google My Maps.



Mapa 4. Leczenie środowiskowe (domowe) psychiatryczne dla dzieci i młodzieży.



Opracowanie własne na podstawie danych NFZ dot. kontraktów w 2018 roku, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo zachodniopomorskie:

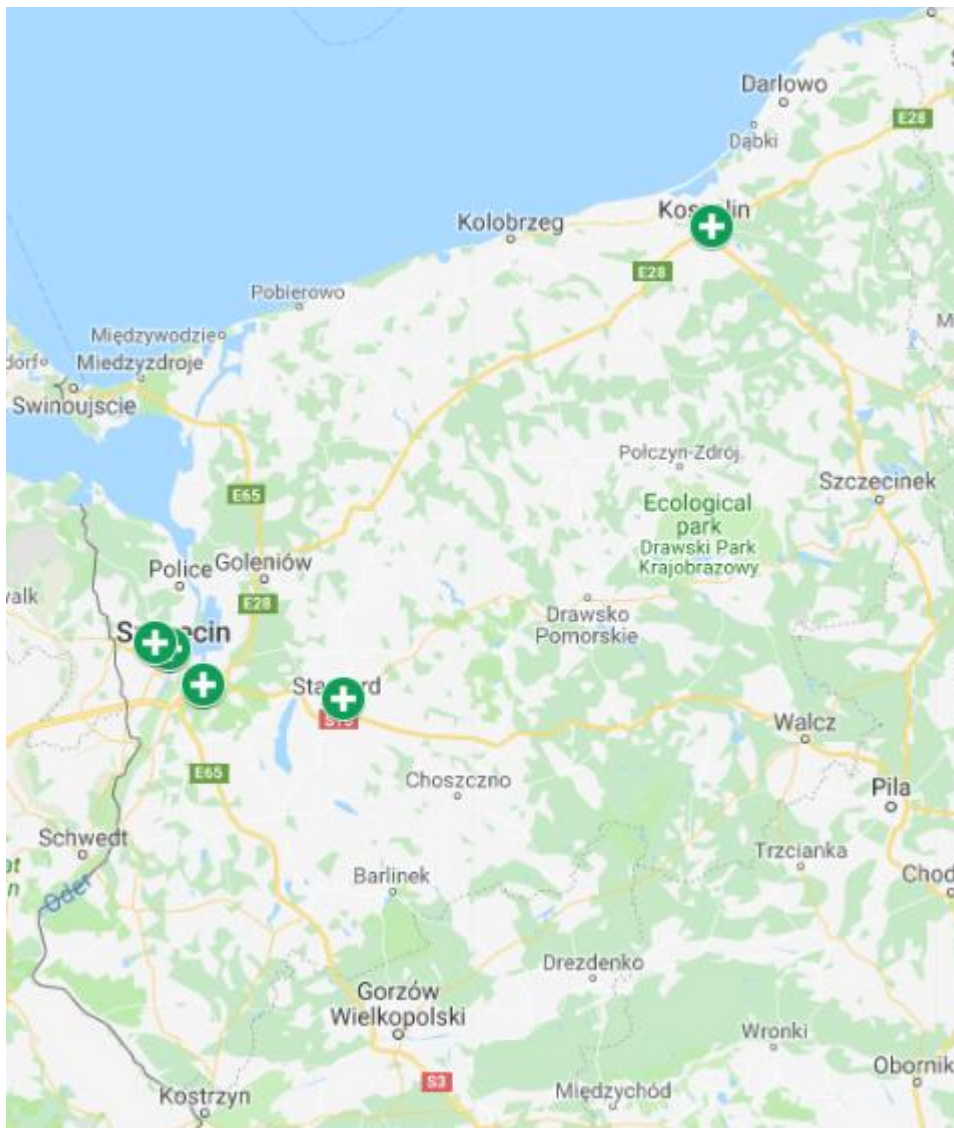


294 829 osób
w wieku 17 lat i poniżej
(dane 2018 GUS)

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo zachodniopomorskie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

Liczba podmiotów



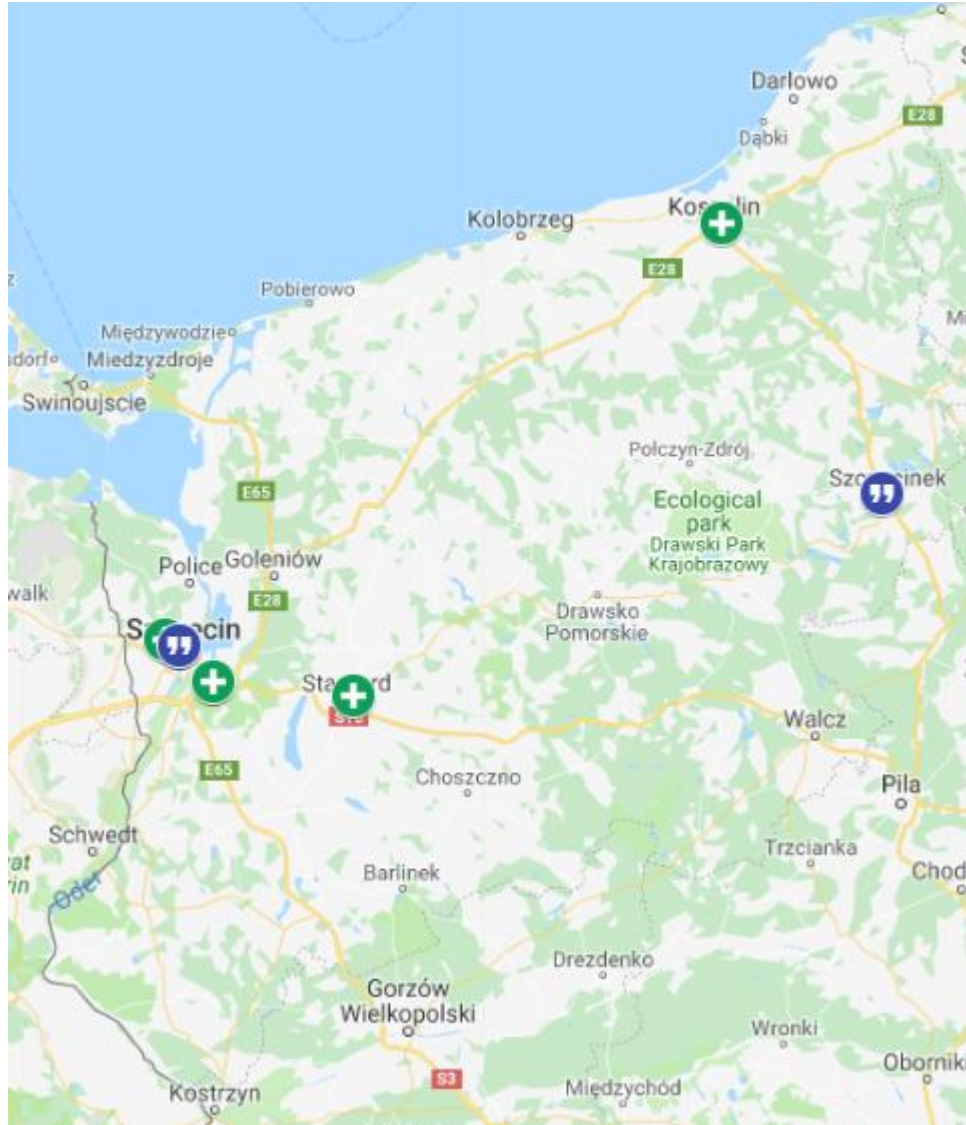
Świadczenia ambulatoryjne

5

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.

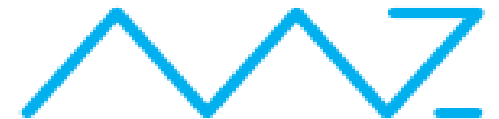


Województwo zachodniopomorskie:

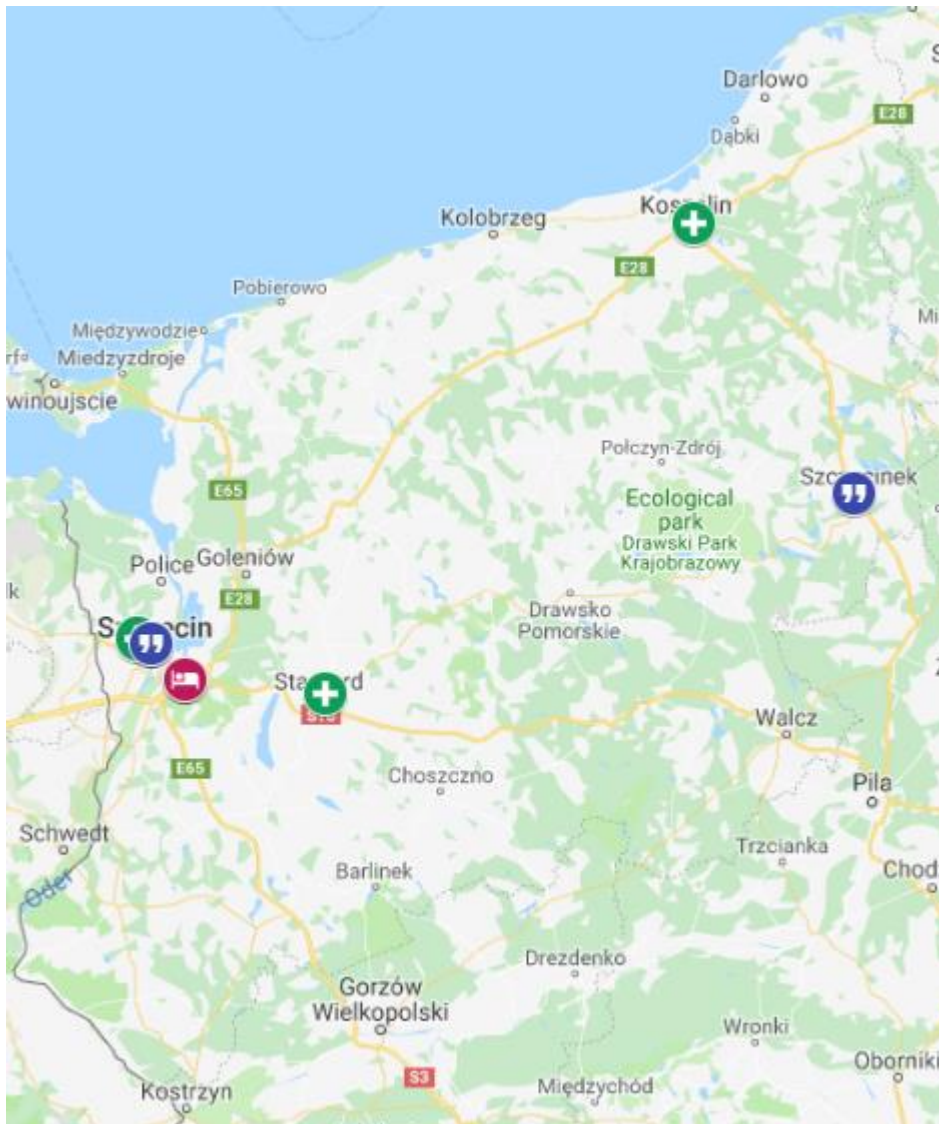


Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
+ Świadczenia ambulatoryjne	5
🗨️ Świadczenia psychologiczne	2

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo zachodniopomorskie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
+ Świadczenia ambulatoryjne	5
” Świadczenia psychologiczne	2
” Oddział Psychiatrii Dziecięcej i Młodzieżowej SP ZOZ „Zdroje” w Szczecinie	1

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo zachodniopomorskie:

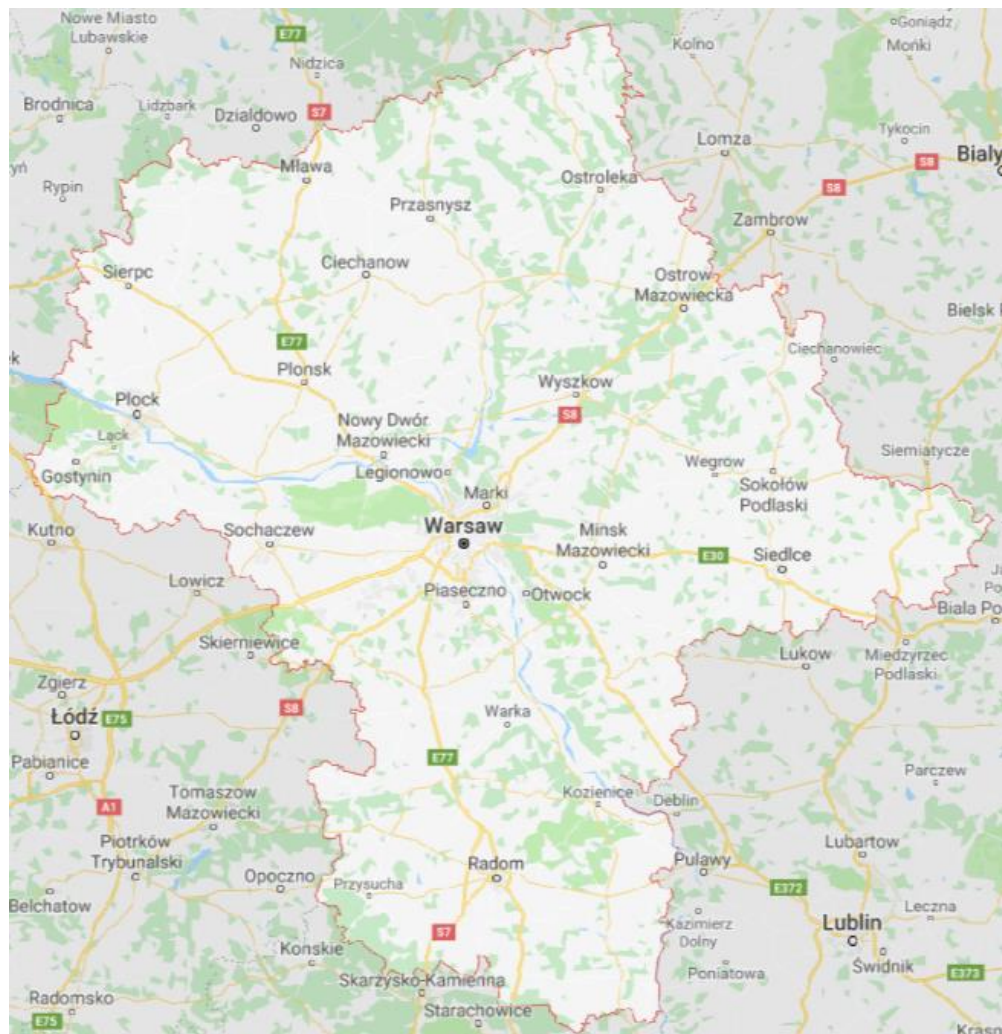


	Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
	Świadczenia ambulatoryjne	5
	Świadczenia psychologiczne	2
	Oddział Psychiatrii Dziecięcej i Młodzieżowej SP ZOZ „Zdroje” w Szczecinie	1
	Poradnie psychologiczno – pedagogiczne	53

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo mazowieckie:

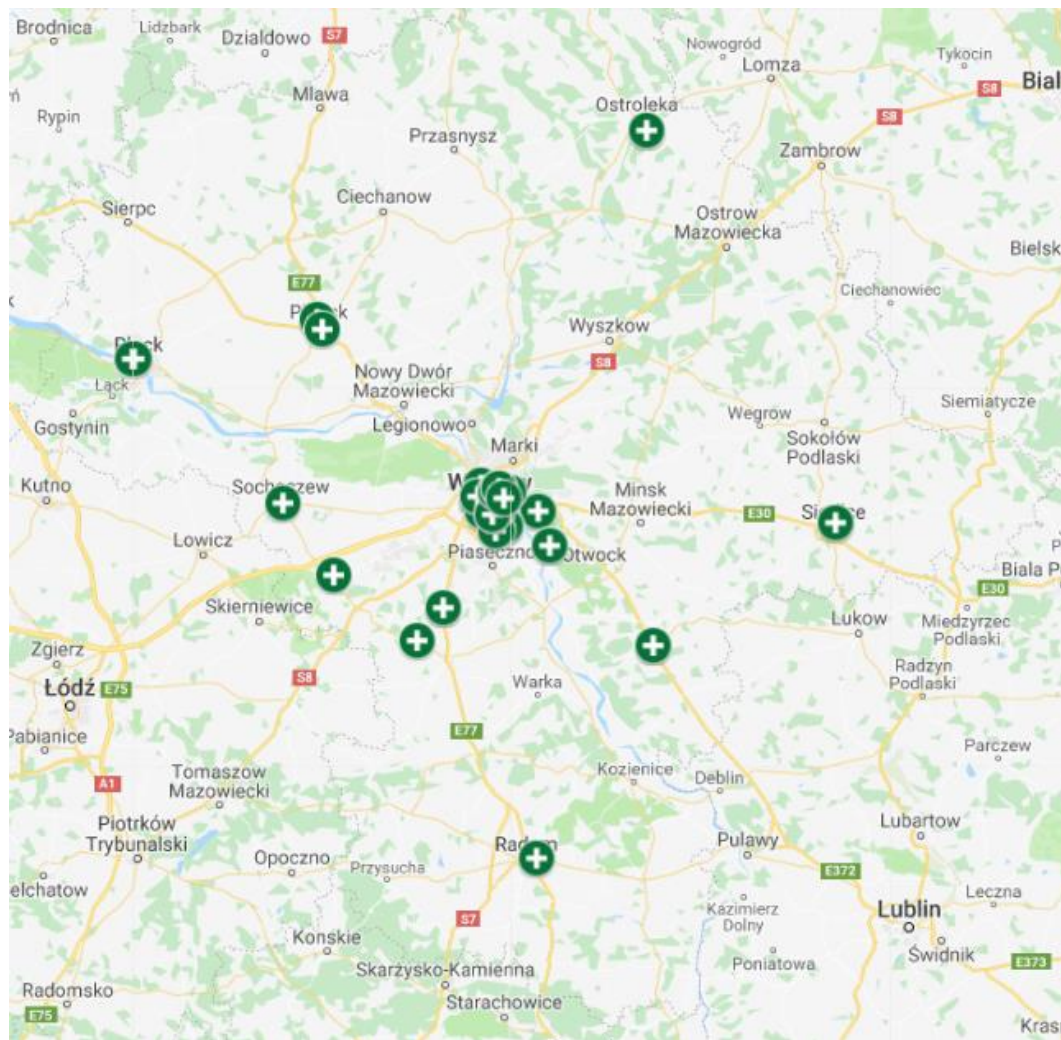


1 017 531 osób
w wieku 17 lat i poniżej
(dane 2018 GUS)

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo mazowieckie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

Liczba podmiotów



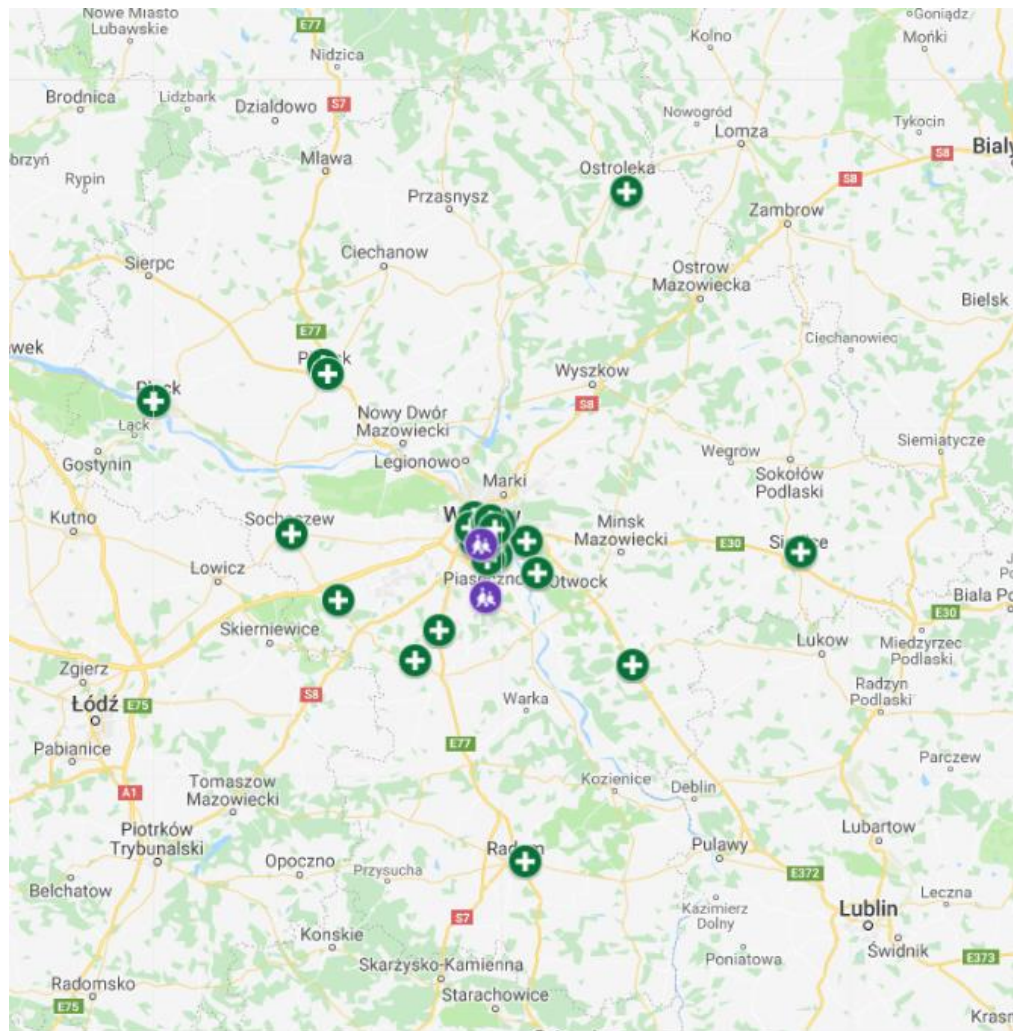
Świadczenia ambulatoryjne

28

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo mazowieckie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

Liczba podmiotów



Świadczenia ambulatoryjne

28



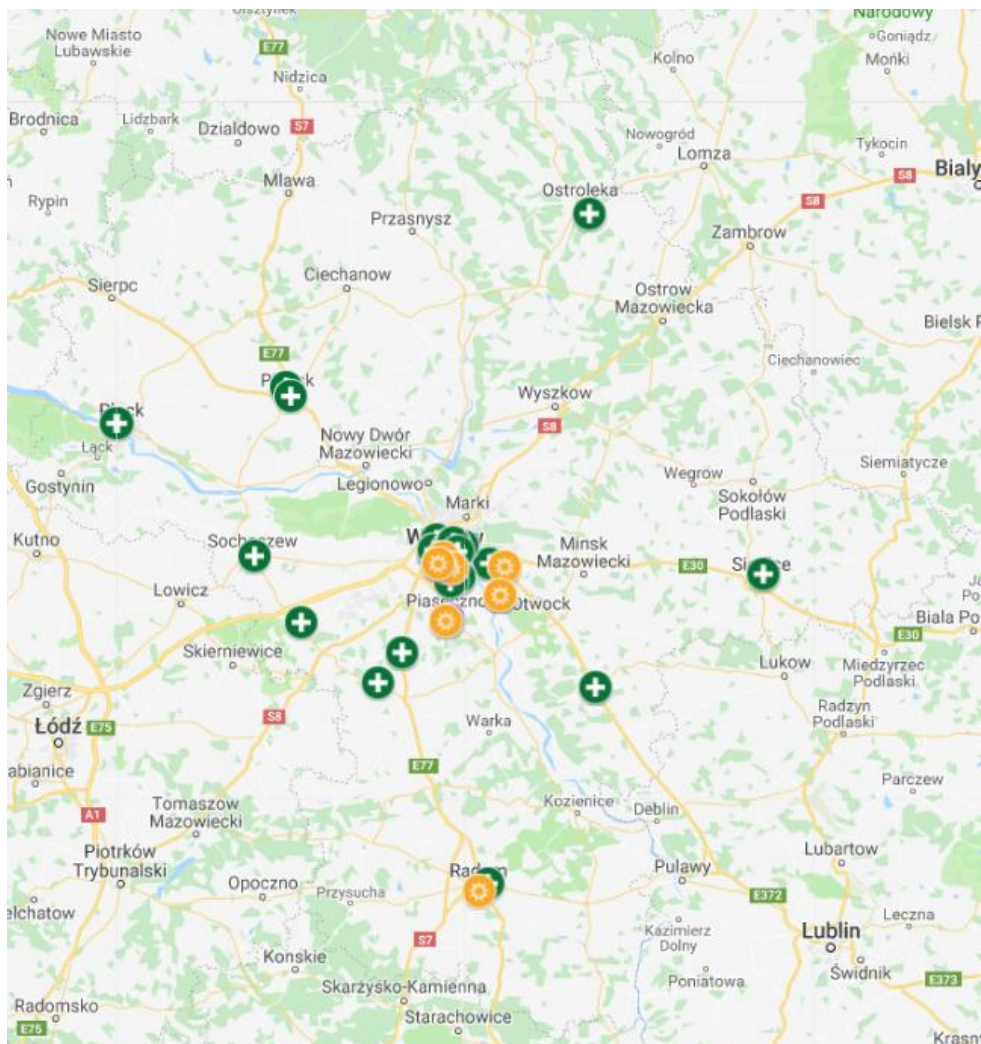
Świadczenia środowiskowe

2

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo mazowieckie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

Liczba podmiotów



Świadczenia ambulatoryjne

28



Świadczenia środowiskowe

2



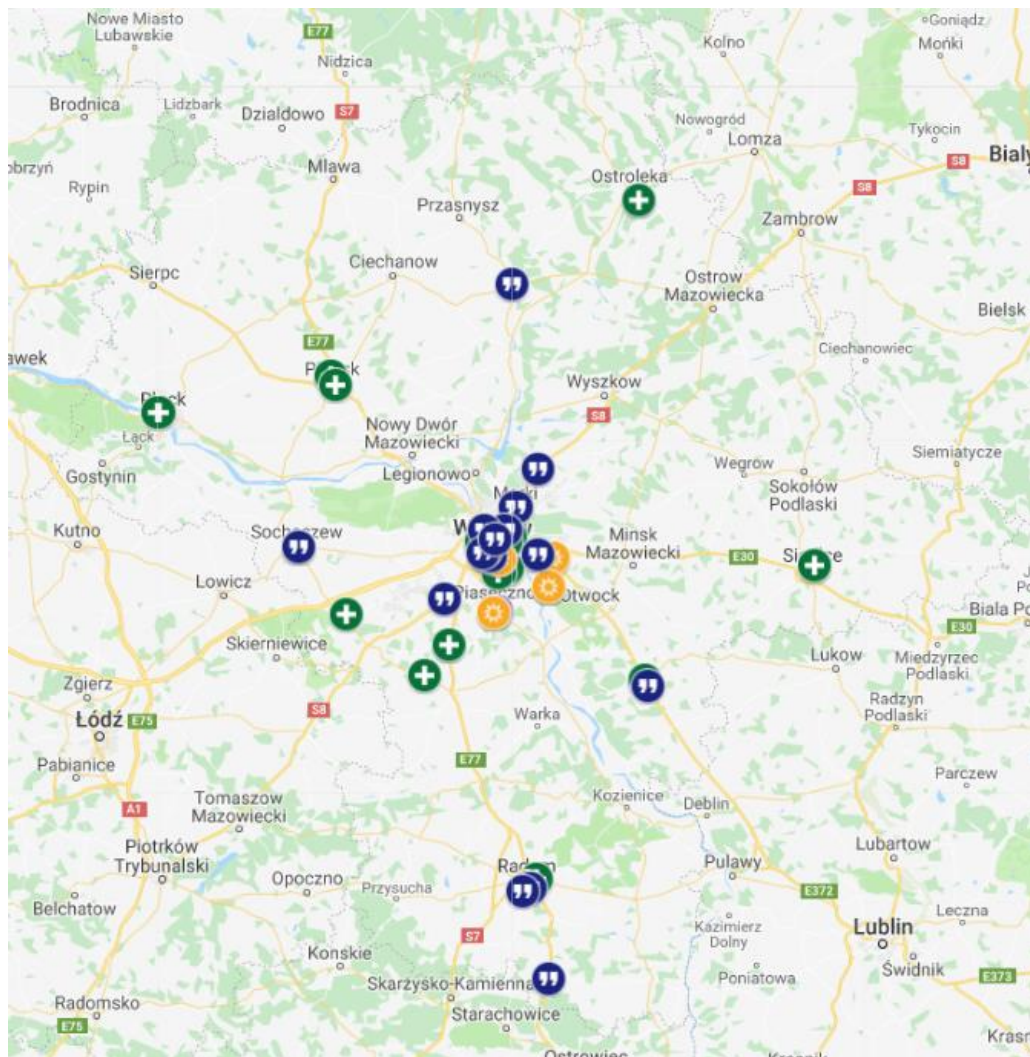
Świadczenia dzienne

7

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo mazowieckie:

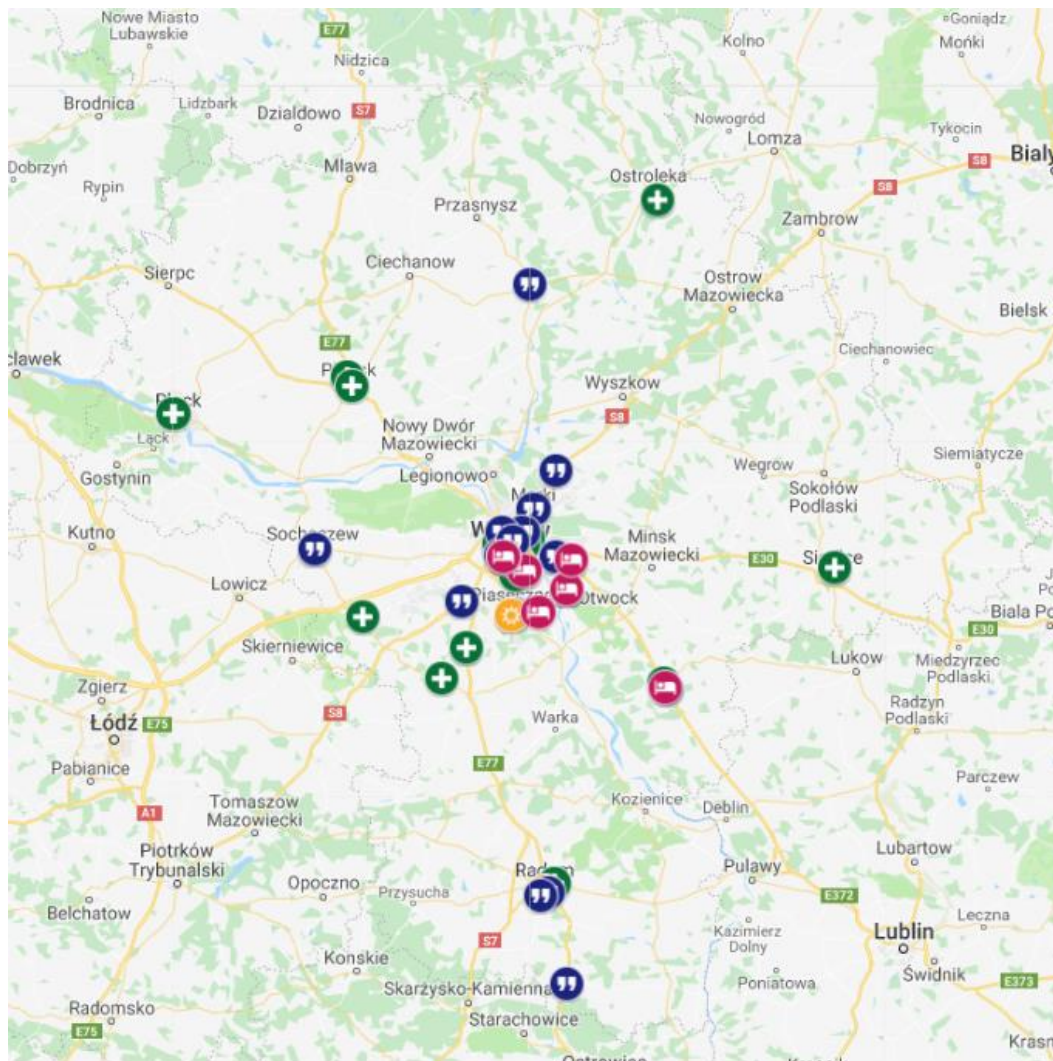


Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
Świadczenia ambulatoryjne	28
Świadczenia środowiskowe	2
Świadczenia dzienne	7
Świadczenia psychologiczne	17

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo mazowieckie:

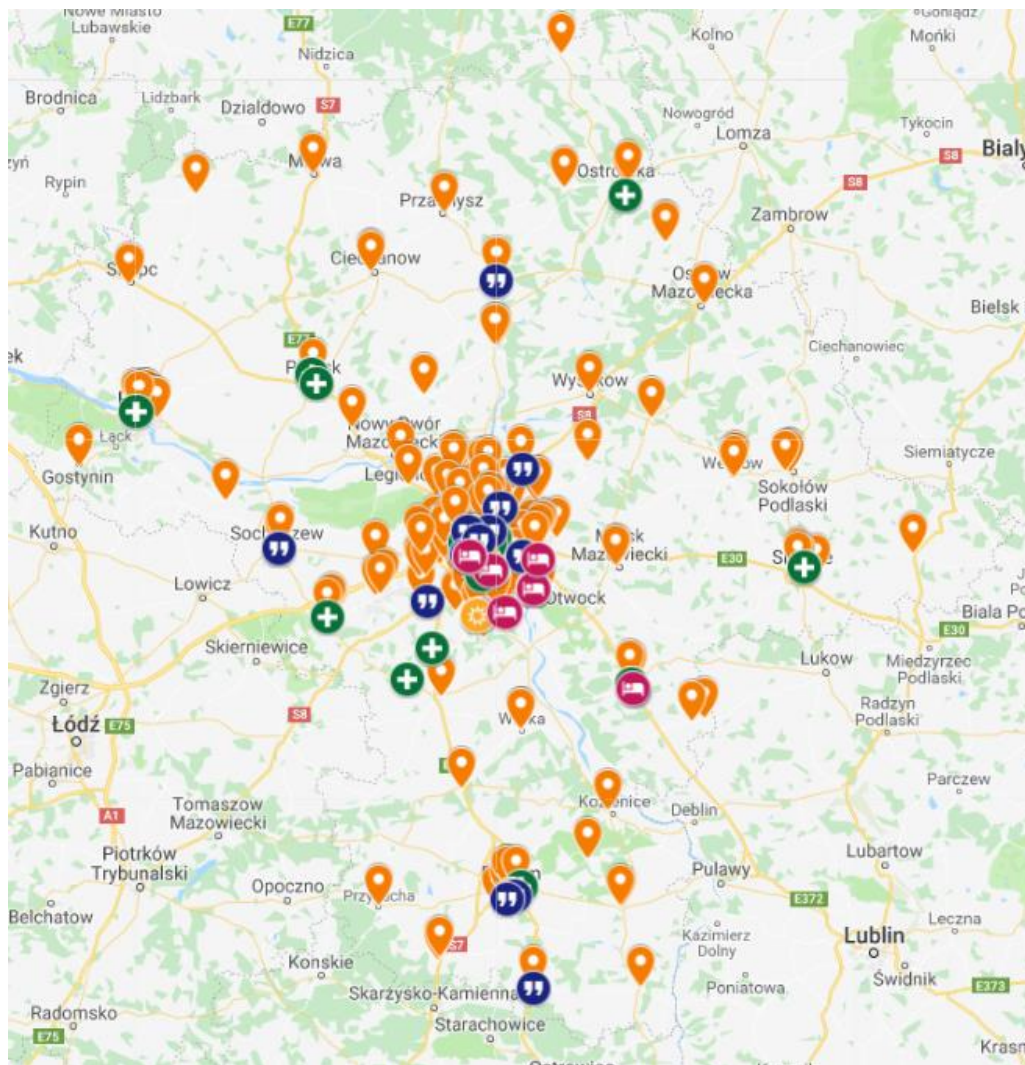


Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
Świadczenia ambulatoryjne	28
Świadczenia środowiskowe	2
Świadczenia dzienne	7
Świadczenia psychologiczne	17
Oddziały dla dzieci i młodzieży	6

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo mazowieckie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
Świadczenia ambulatoryjne	28
Świadczenia środowiskowe	2
Świadczenia dzienne	7
Świadczenia psychologiczne	17
Oddziały dla dzieci i młodzieży	6
Poradnie psychologiczno – pedagogiczne	220

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo podlaskie:



206 019 osób
w wieku 17 lat i poniżej
(dane 2018 GUS)

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo podlaskie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

Liczba podmiotów



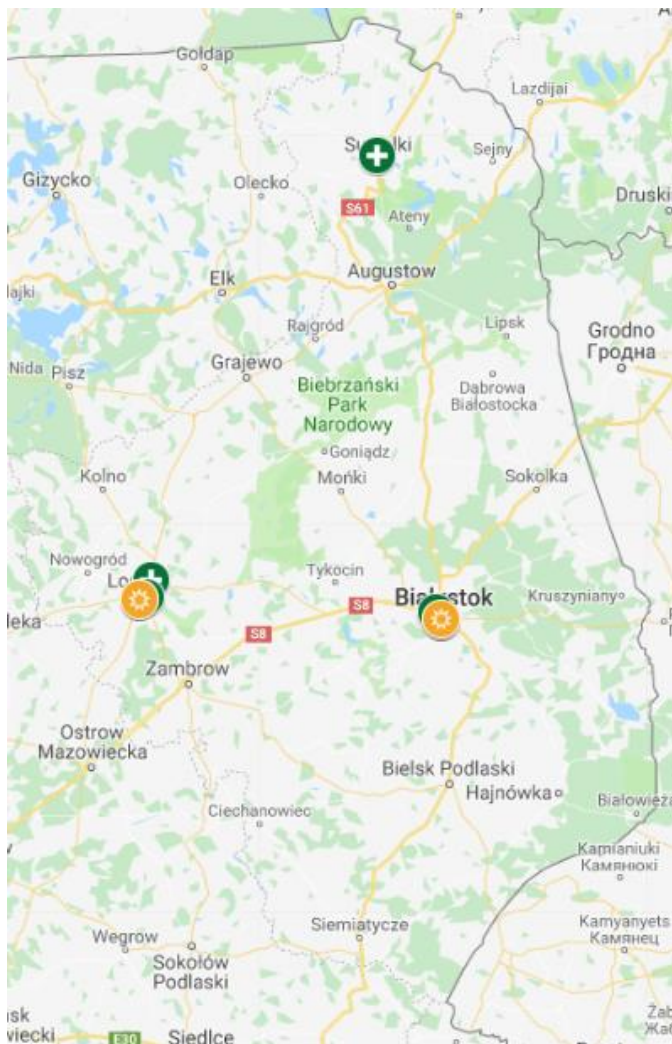
Świadczenia ambulatoryjne

6

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo podlaskie:



	Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
+	Świadczenia ambulatoryjne	6
⚙	Świadczenia dzienne	3



Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo podlaskie:



	Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
+	Świadczenia ambulatoryjne	6
☀	Świadczenia dzienne	3
”	Świadczenia psychologiczne	1
📍	Poradnie psychologiczno – pedagogiczne	38

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo dolnośląskie:

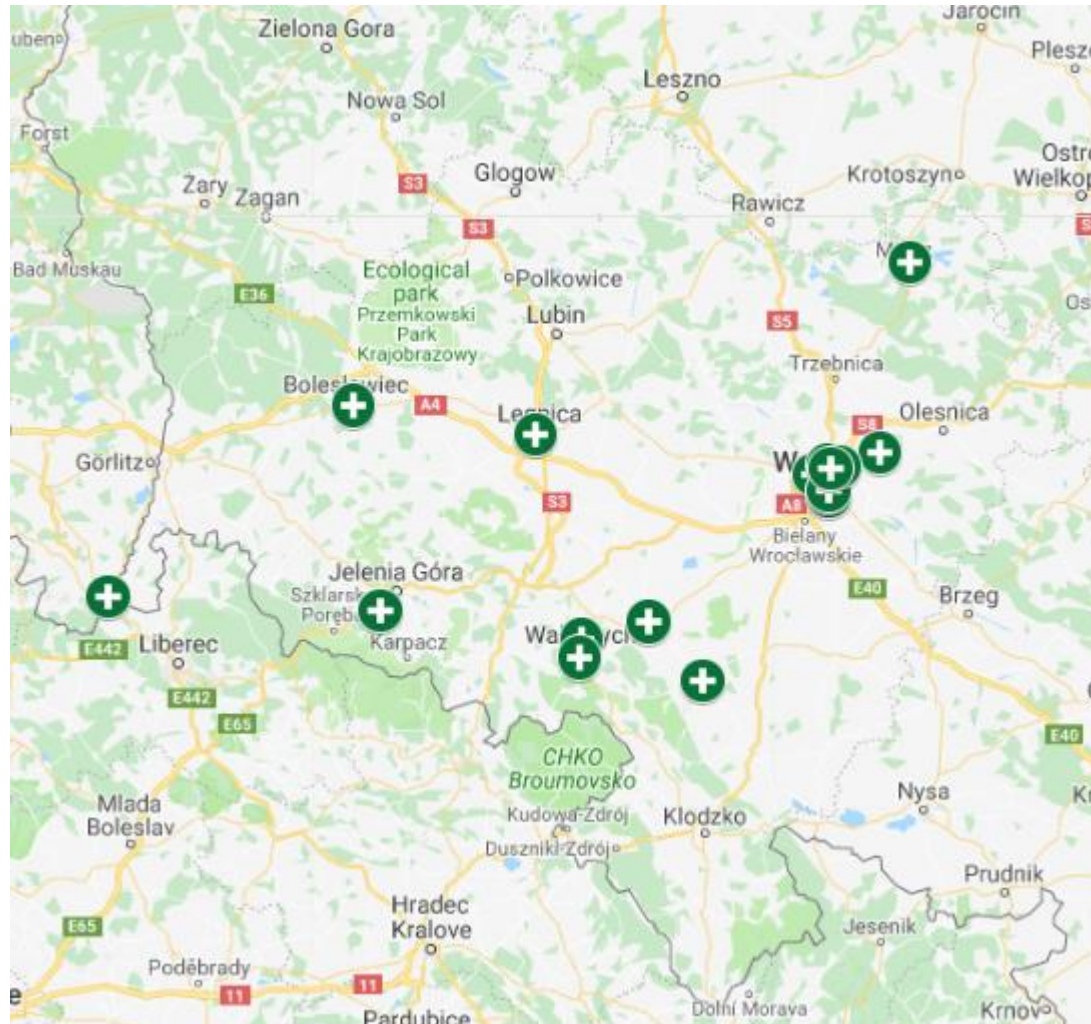


490 609 osób
w wieku 17 lat i poniżej
(dane 2018 GUS)

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo dolnośląskie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

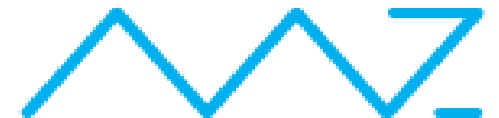
Liczba podmiotów



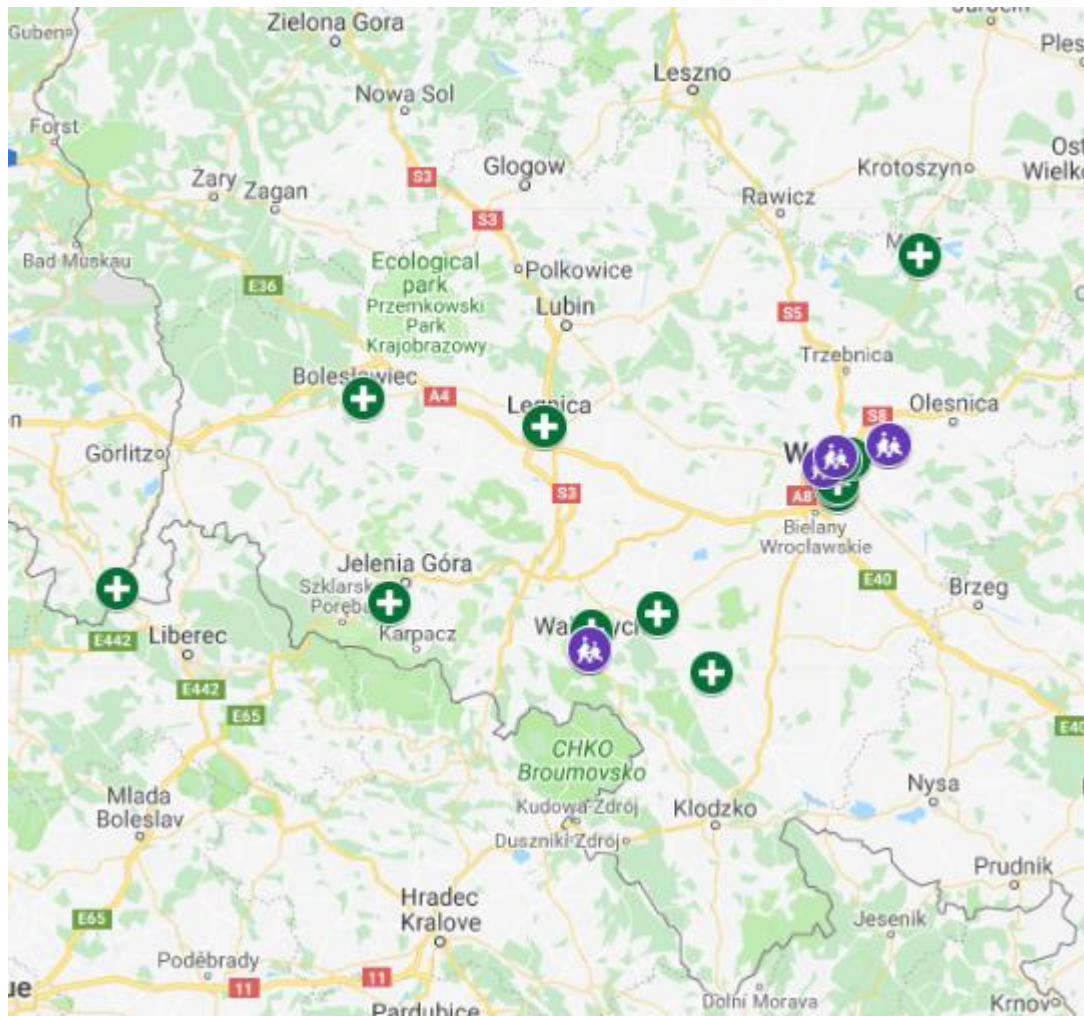
Świadczenia ambulatoryjne

17

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo dolnośląskie:



Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

Liczba podmiotów



Świadczenia ambulatoryjne

17



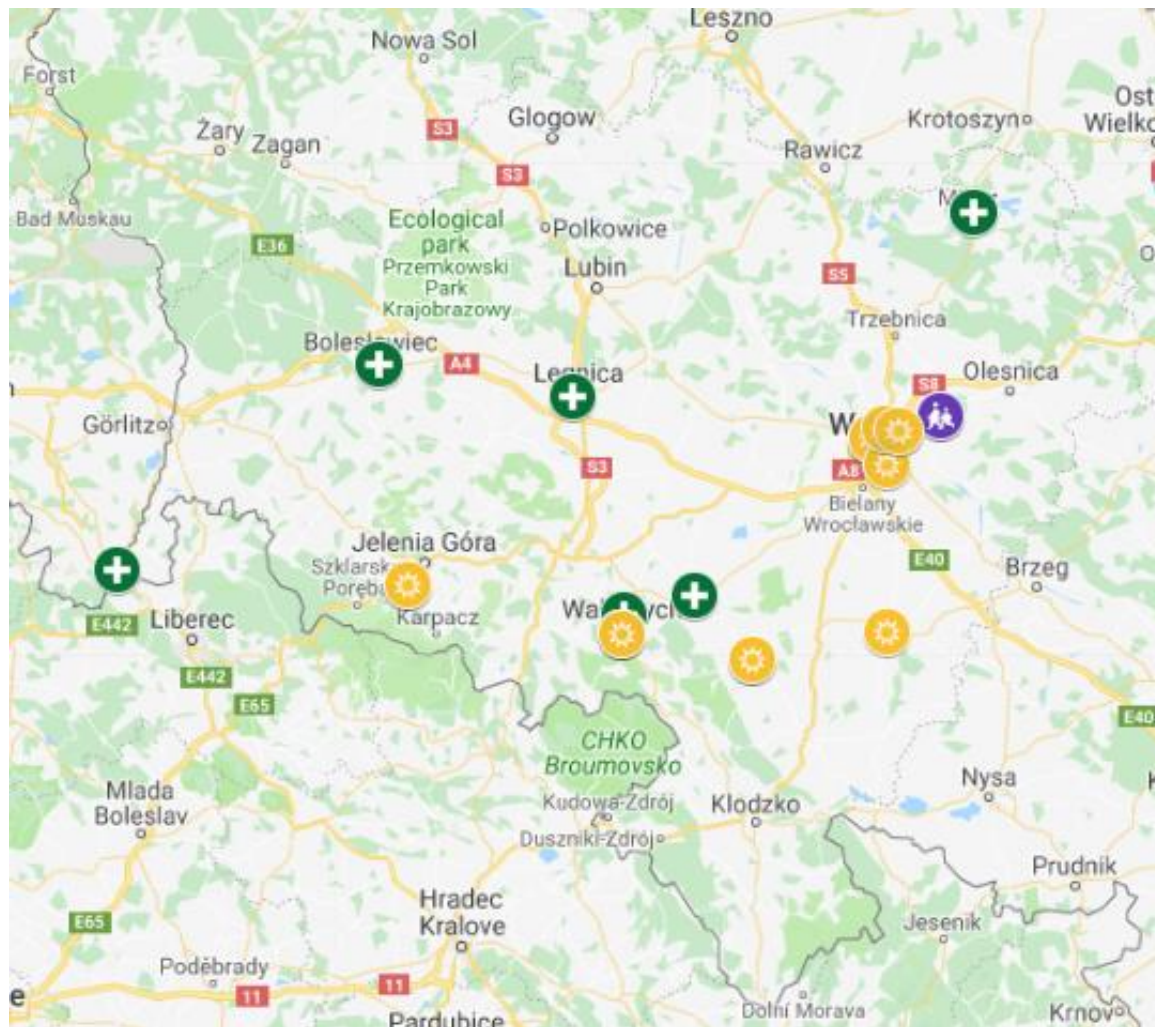
Świadczenia środowiskowe

4

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo dolnośląskie:

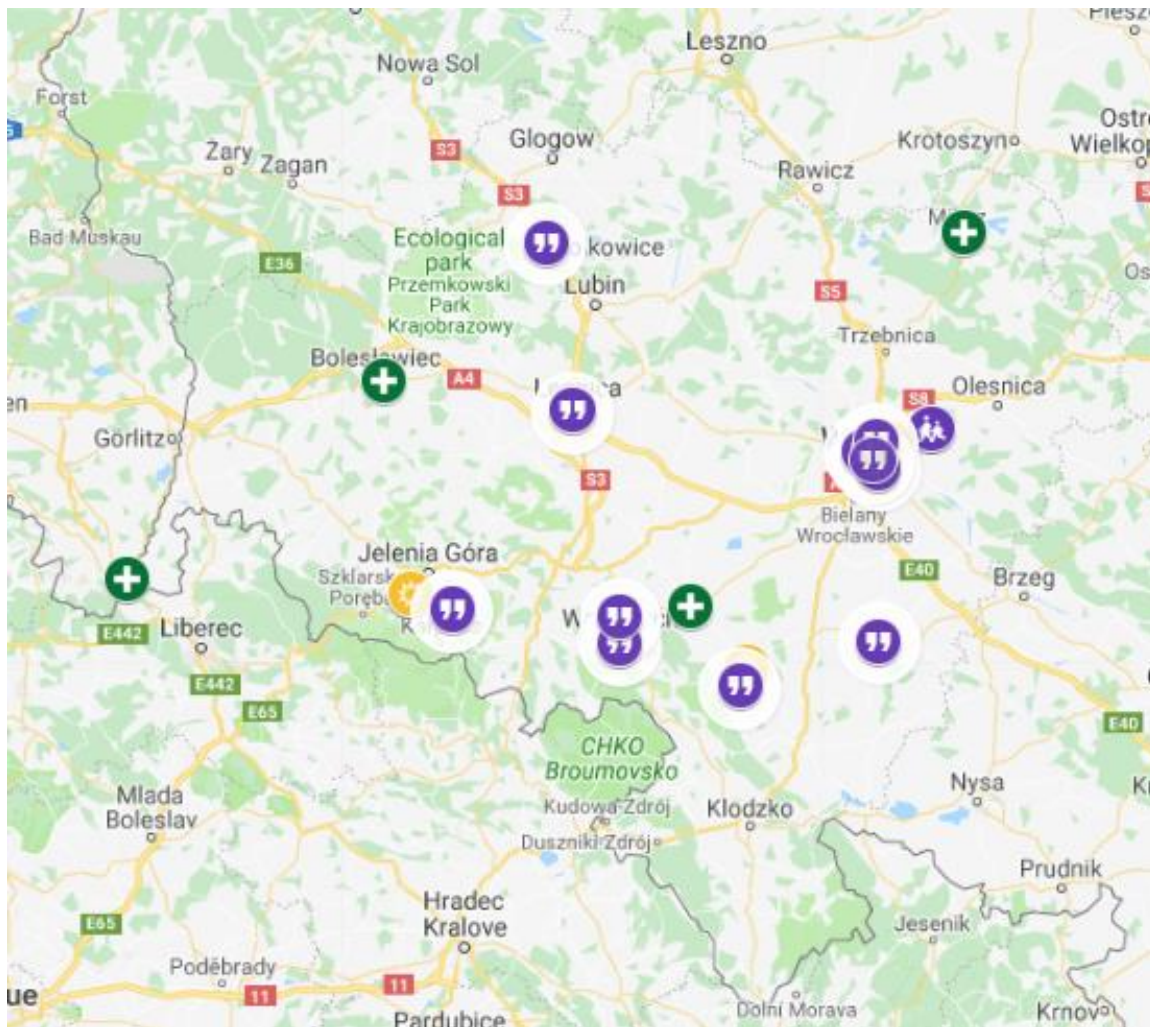


Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
Świadczenia ambulatoryjne	17
Świadczenia środowiskowe	4
Świadczenia dzienne	8

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo dolnośląskie:

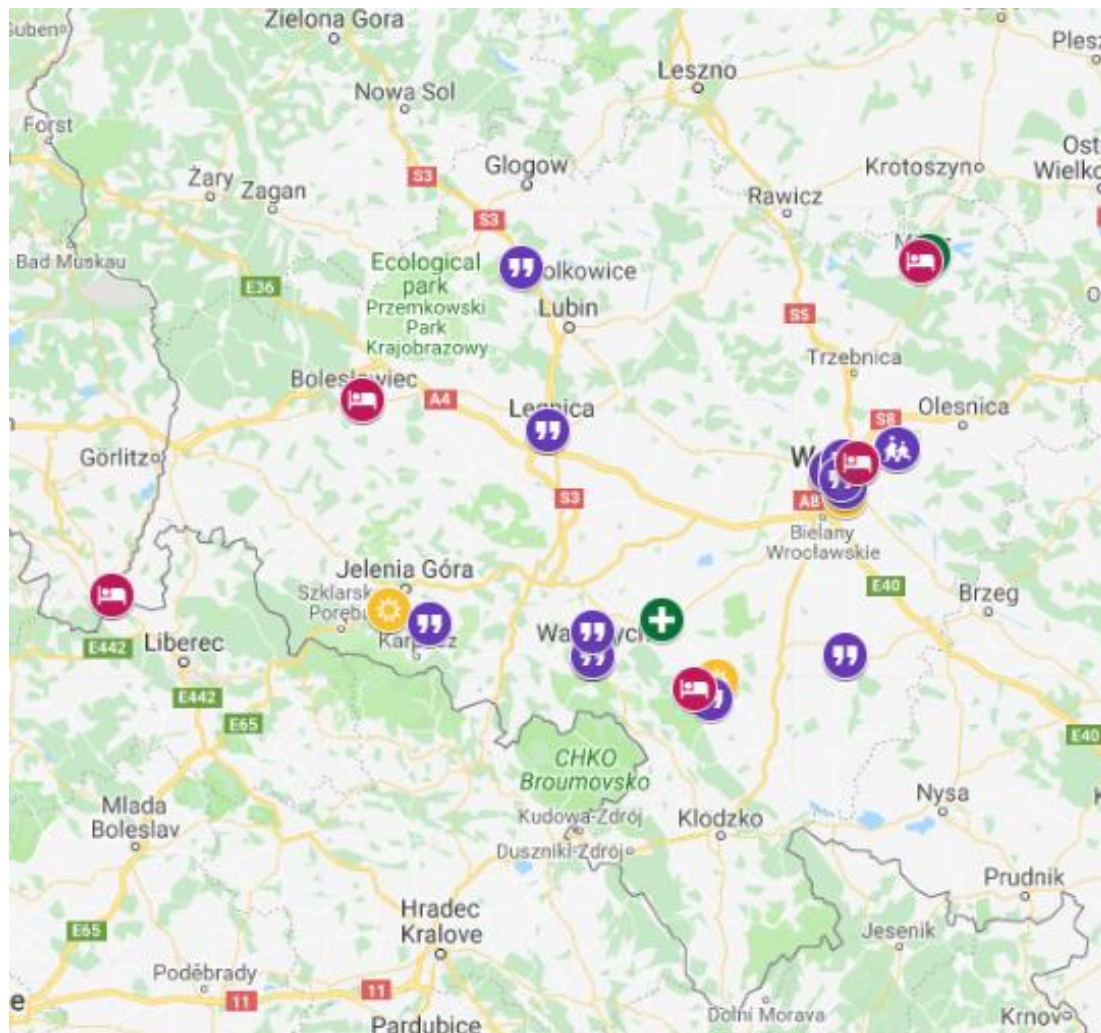


Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
Świadczenia ambulatoryjne	17
Świadczenia środowiskowe	4
Świadczenia dzienne	8
Świadczenia psychologiczne	11

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo dolnośląskie:

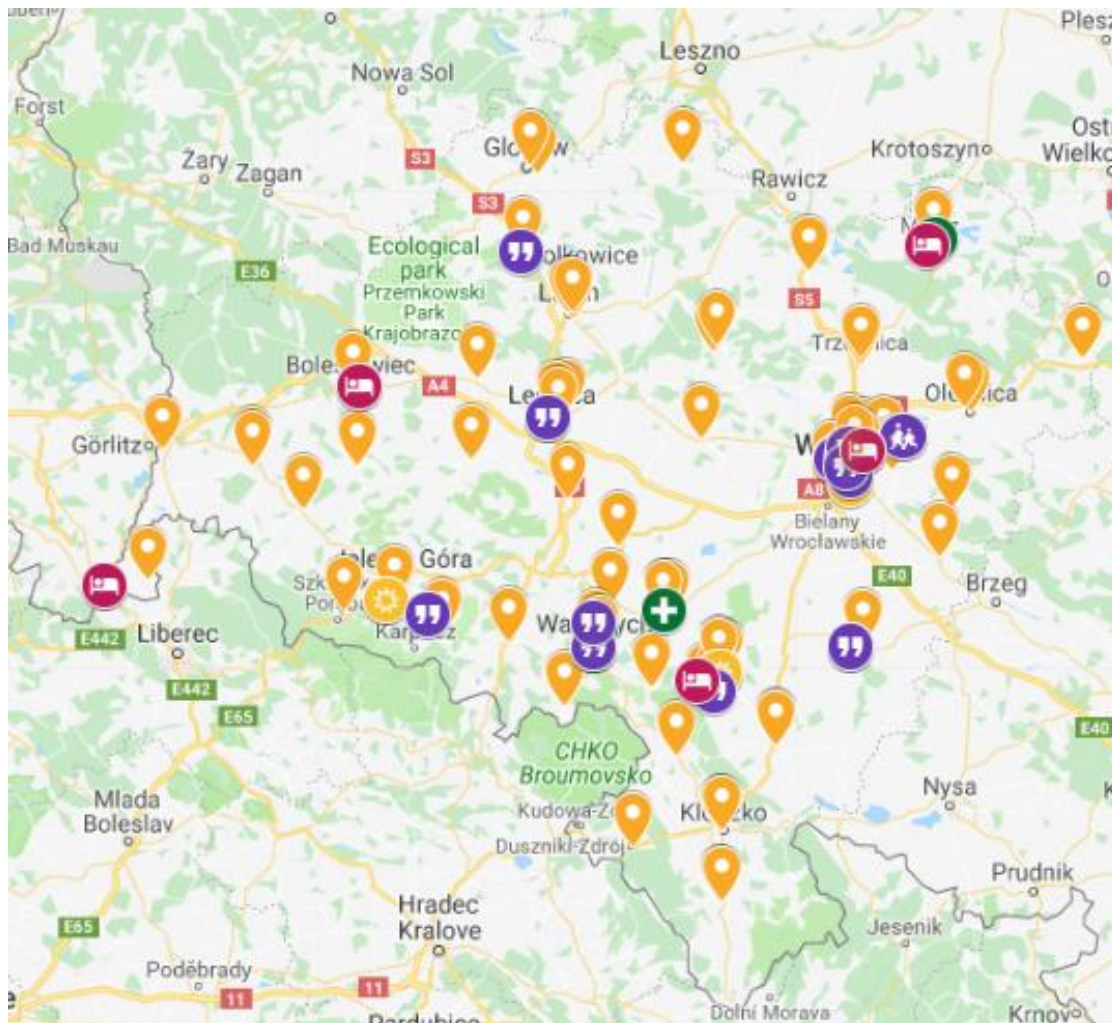


Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
Świadczenia ambulatoryjne	17
Świadczenia środowiskowe	4
Świadczenia dzienne	8
Świadczenia psychologiczne	11
Oddziały dla dzieci i młodzieży	5

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.



Województwo dolnośląskie:




Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	Liczba podmiotów
Świadczenia ambulatoryjne	17
Świadczenia środowiskowe	4
Świadczenia dzienne	8
Świadczenia psychologiczne	11
Oddziały dla dzieci i młodzieży	5
Poradnie psychologiczno – pedagogiczne	84

Opracowanie własne na podstawie danych NFZ oraz SIO, przy użyciu strony Google My Maps.





Oczekiwania wobec nowego systemu ochrony zdrowia
psychicznego dzieci i młodzieży



Oczekiwania pacjenta i jego rodziny wobec systemu ochrony zdrowia psychicznego:

- 1) Łatwy dostęp do ośrodków i specjalistów w ramach publicznych systemów;
- 2) Szybkie udzielenie świadczeń;
- 3) Opieka budząca zaufanie (profesjonalna, kierująca się wyłącznie interesem pacjenta);
- 4) Kompleksowa opieka dla pacjenta i rodziny;
- 5) Koordynacja wsparcia po stronie systemu – pacjent i rodzina nie są pozostawieni sami sobie.



Oczekiwania świadczeniodawców:

- 1) Wsparcie pracy lekarzy psychiatrów przez pozostałych profesjonalistów;
- 2) Adekwatna ilość umów do potrzeb (zapobieganie przeciążeniu ośrodków);
- 3) Adekwatna wycena świadczeń;
- 4) Elastyczność systemu finansowania (możliwość wprowadzania korekt);
- 5) Możliwość zaproponowania osobom zatrudnionym stawek na poziomie konkurencyjnym dla sektora prywatnego.



Oczekiwania Ministerstwa Zdrowia wobec świadczeniodawców:

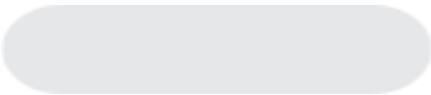

- 1) Współpraca jednostek zajmujących się ochroną zdrowia psychicznego na różnych poziomach;
- 2) Współpraca i wsparcie dla jednostek oświaty w zakresie opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży.





Oczekiwania Ministerstwa Zdrowia wobec systemu oświaty:

- 1) Samodzielna realizacja tej części profilaktyki i opieki, która nie wymaga pomocy lekarza psychiatry;
- 2) Tworzenie pierwszej linii wsparcia dla dziecka i rodziny (szkoła i poradnie psychologiczno- pedagogiczne);
- 3) Współpraca z pracownikami ochrony zdrowia, praca nad uwspólnianiem terminologii i zasad dotyczących realizacji opieki;
- 4) Współpraca nad rozwojem kadr w ramach programów PO WER.





Projektowany nowy system ochrony zdrowia psychicznego
dzieci i młodzieży



Cel:

Stworzenie kompleksowego systemu - Centrum Wsparcia Dziecka

III poziom referencyjności – świadczenia psychiatryczne całodobowe szpitalne:
psychiatra dzieci i młodzieży/psychiatryczna izba przyjęć/oddział całodobowy (planowe przyjęcia oraz przyjęcia w sytuacji zagrożenia życia).

II poziom referencyjności – Środowiskowe Centrum Psychiatrii dla Dzieci i Młodzieży:
psychiatra dzieci i młodzieży/psycholog kliniczny/oddziały dzienne.

I poziom referencyjności – Środowiskowe Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne dla Dzieci i Młodzieży:
specjaliści ze szkół/nauczyciele/terapeuci środowiskowi,
psychoterapeuci dzieci i młodzieży, terapeuci środowiskowi/ambulatorium.



Nowy model opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży

- ➔ Planuje się aby nowy model opierał się na koordynacji działań pomiędzy podmiotami udzielającymi psychiatrycznych świadczeń zdrowotnych dla dzieci i młodzieży, jak również poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, które posiadają ogromny potencjał we wczesnym reagowaniu na zaburzenia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.
- ➔ Zakłada się aby w każdym województwie funkcjonował jeden ośrodek 3 poziomu.
- ➔ Nowym modelem zostaną objęte wszystkie zakresy świadczeń dla dzieci i młodzieży.
- ➔ Zmiany legislacyjne przygotowane zostaną w I kwartale 2019 r., natomiast wdrażanie nowego modelu zaplanowane zostało na wrzesień 2019 r.



Szacunkowy koszt stworzenia modelu

przy założeniu Centrum Wsparcia Dziecka w każdym powiecie

600 mln – 900 mln zł*

(w zależności od średnich stawek dla pracowników)

* częściowo realizowane w ramach dotychczasowych umów kontraktowych NFZ i dla poradni psychologiczno-pedagogicznych



Projekt PO WER

Ministerstwo Zdrowia przygotowało projektu kształcenia specjalistów zajmujących się zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży, który zostanie sfinansowany ze środków unijnych pozostających w dyspozycji Ministerstwa Zdrowia (planowana alokacja około 35 mln zł). Rozpoczęcie realizacji projektu konkursowego planowane jest na przełomie II i III kwartału 2019 r.

Kadry, które zostaną wykształcone w ramach projektu:

- psychologowie kliniczni dzieci i młodzieży,
- psychoterapeuci dzieci i młodzieży.
- terapeuci środowiskowi dzieci i młodzieży.



Fundusze Europejskie

Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



Fundusze Europejskie – Nowa Perspektywa

- Ministerstwo Zdrowia rozpoczęło prace związane z nową perspektywą finansową w odniesieniu do środków europejskich.
- Duża część alokacji dotyczyć będzie deinstytucjonalizacji opieki i stanowić będzie istotne wsparcie dla priorytetowego dla Ministerstwa Zdrowia Programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego oraz wdrażanego nowego modelu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży



Fundusze Europejskie

Wiedza Edukacja Rozwój


Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



Ramowy harmonogram wprowadzania zmian

	Okres	Działania MZ i MEN	
Etap I	2019/20 2020/21	<ul style="list-style-type: none">- przygotowanie zmian legislacyjnych- obowiązywanie przejściowych zasad współpracy- zwiększanie poziomu finansowania systemu	<ul style="list-style-type: none">- przygotowywanie kadr w ramach projektu PO WER 5.4 (czerwiec 2019- czerwiec 2023)
Etap II	2021/22 2022/23	<ul style="list-style-type: none">- upowszechnianie nowego modelu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży- zwiększanie poziomu finansowania systemu- opracowanie docelowego modelu finansowania (MZ, MEN, powiaty)	
Etap III	IX.2023	<ul style="list-style-type: none">- rozpoczęcie funkcjonowania nowego modelu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w całym kraju	





Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień



Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych :

wyodrębnienie warunków realizacji świadczeń dla dzieci i młodzieży na trzech poziomach referencyjnych:

- I poziom referencyjny: OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
- II poziom referencyjny: ŚRODOWISKOWE CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
- III poziom referencyjny - OŚRODEK WYSOKOSPECJALISTYCZNEJ CAŁODOBOWEJ OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ



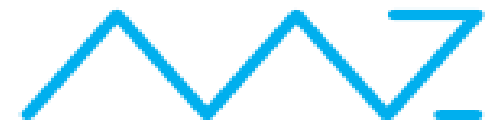
2. OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY:

1. Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży.
2. Do poradni świadczeniobiorca zgłasza się bez skierowania.
3. Pierwsza porada, wizyta lub konsultacja następuje w czasie do 4 dni od zgłoszenia do świadczeniodawcy.
4. Co najmniej 30% świadczeń w środowisku pacjenta.
5. Raz w miesiącu konsylia lub sesje koordynacji z innymi podmiotami udzielającymi wsparcia dla świadczeniobiorców, w tym pomiędzy poziomami referencyjnymi



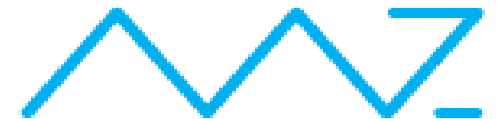
2. ŚRODOWISKOWE CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY:

1. Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży.
2. Oddział dzienny rehabilitacji psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży (co najmniej 15 miejsc).
3. Zespół leczenia środowiskowego dla dzieci i młodzieży (w skład zespołu wchodzi co najmniej 2 osoby, w tym psycholog).



3. OŚRODEK WYSOKOSPECJALISTYCZNEJ CAŁODOBOWEJ OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ:

1. Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci młodzieży.
2. Oddział dzienny rehabilitacji psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży (co najmniej 15 miejsc).
3. Izba przyjęć lub szpitalny oddział ratunkowy.
4. Oddział szpitalny psychiatryczny z całodobową opieką.



Dziękuję za uwagę

